

Dagens namn

HÅKAN HAGWALL:

Hans Löwbeer

Det finns en grupp människor i vårt land som kan en sak mycket bra: vara chef. Var de är chef är inte så viktigt, verksamhetens innehåll kan vara i stort sett vilket som helst, leda densamma som chef kan dessa människor alltid.

Lätt går de från det ena chefsjobbet till det andra. Utan större oro för att inte klara det.

Få kan som Hans Löwbeer visa upp en perfekt politobyråkratisk karriär. Låt oss ta den i sin helhet, så det är avklarat.

Efter studierna, som ledde till en jur kand-examen, kom Löwbeer som tjugosjuåring till ecklesiastikdepartementet. Där gick han genom graderna "aspirant", andre kanslisekreterare, förste dito, tf budgetsekreterare, budgetsekreterare, tf byråchef och så 1957 efterträdde han Ragnar Edenman som statssekreterare.

Som sådan fick han ansvar för grundskolereformen. Och lagom till dess genomförande i praktiken blev han generaldirektör i Skolöverstyrelsen.

På SÖ stannade Löwbeer i fem år tills det blev dags att börja ta emot den löwbeerska skolans produkter på universitet och högskolor. Socialdemokraterna var då beredda att ta krafttag med den högre utbildningen i samma anda som de tagit itu med skolan. Utbildningsminister Palme gjorde Hans Löwbeer till universitetskansler, den i modern tid förste icke-professorlige innehavaren av denna post.

Och nu har Löwbeer blivit generaldirektör för Byggnadsstyrelsen.

Som synes har Hans Löwbeer alltid hört till bestämmarna. Han har arbetat åt regeringen, landets maktcentrum (åtminstone på

den tiden), och sedan har han varit chef för ämbetsverk.

Han har tex inte varit lärare eller jobbat på universitet eller varit byggplanerare. Han har bestämt.

Det kan han och det vill han.

Viljan att bestämma låg tex bakom hans önskan att få lämna universitetskanslersjobbet. Det var nämligen så att när U 68-utredningens förslag genomfördes blev det mindre makt åt universitetskanslersämbetet och åt kanslern personligen, så Löwbeer ville i god tid försäkra sig om en plats som mera passade hans läggning.

Som ordförande i radioutredningen hade han saken fullt klar för sig. Han skulle bli radiochef. Därför motsatte han sig bestämt alla tankar på decentralisering av radiochefens inflytande o dyl.

Faktum är att Jan-Erik Wikström erbjöd Löwbeer jobbet. Men då hade ju den borgerliga regeringen desavouerat utredningen och kommit med sin egna konstruktion av radio- och TV-organisationen. Chefen för paraplybolaget kunde knappast bli någon storslagen makthavarroll.

Löwbeer var uppbragt och tackade nej.

Sedan dess har det varit många bekymmer att skaffa Löwbeer ett lämpligt jobb. Eftersom han inte ville flytta från Stockholm, har han bla tackat nej till erbjudna landshövdingejobb.

Men till slut kunde en plats ordnas som generaldirektör i Byggnadsstyrelsen, sedan innehavaren av denna post, Lennart Sandgren, en annan socialdemokratisk fd utbildningsstatssekreterare, lämnat platsen ledig efter en utnämning till landshövding i Kristi-

anstad.

(Är det inte konstigt förresten så sällan ämbetsverk bland sina egna högre ämbetsmän har folk dugliga att utses också till verkschefer?)

Hans Löwbeer har aldrig deltagit aktivt i partiarbete, men han är öppet deklarerad socialdemokrat.

Han har också en socialdemokratisk syn på tingen, inte minst utbildningsfrågorna.

Hans Löwbeer bär bla ansvaret för grundskolan. För det relativa betygssystemet. För kvoteringen i intagningsbestämmelserna.

När han tillträdde som universitetskansler förklarade han att universiteten borde likna folkbildningen. Som ledamot av 1968 års universitetsutredning, U 68, fick han tillfälle att realisera åtskilligt av denna idé.

Löwbeer var också självklart en varm anhängare av det sk PUKAS-systemet, den rigida linjeindelning som all högskoleutbildning skulle tvingas in i. Systemet var, upplyste Löwbeer, ett gott exempel på verklig frihet i utbildningen.

Det var motigt för Löwbeer att bli universitetskansler. Ingen kan påstå att han var välkommen bland universitetsfolket i allmänhet. Det startades upprop om att man i stället skulle få rector magnificus i Uppsala,

Torgny Sergerstedt, men det var ju herr Palme som bestämde.

Löwbeer hade förresten inte alltid varit så uppskattad överallt bland skolans folk heller under sin SÖ-tid. Vid lärarkonflikten 1966 ingick han i Avtalsverkets styrelse och han framträdde med enträgna uppmaningar till strejkbryteri ute i skolorna. Det var upprop då också, tusentals lärare krävde att han skulle bort från SÖ.

Hans Löwbeer tycker att svenskt utbildningsväsende är bra. I en intervju i Lundagård i samband med avskedet från kanslersposten säger han:

Det svenska utbildningssystemet är förträffligt, utan tvekan bäst i världen.

I samma intervju säger han också:

Det svenska utredningssystemet är förträffligt, utan tvekan bäst i världen.

Hur kan han säga så?

Orsakerna är två.

Löwbeer har varit en central man i skapandet av det svenska utbildningssystemet. På alla nivåer. Och han har varit mer utredare än de flesta. Vad är naturligare än att finna sitt verk vara gott?

Den andra orsaken ligger i en liten egenhet i Löwbeers varseblivningsförmåga. Han kan inte skilja kvantitet från kvalitet.